

رێنماییه‌کانی کۆمه‌ڵه‌ی ههماههنگی و به‌ریوه‌بردنی كه‌مپ ده‌رباره‌ی ناماده‌باشی و پلاندانان بۆ وه‌لامدانه‌وه له ناستی كه‌مپدا له عێراق

٢٤ ی نازاری ٢٠٢٠ كۆپی ١.٢

ناوه‌ڕۆك

١. چالاكیه‌كانی سه‌ر كه‌مپ كۆمه‌ڵه‌ی ههماههنگی و به‌ریوه‌بردنی كه‌مپ له سه‌ر ناستی كه‌مپ..... ١
٢. ناماده‌باشی فره كه‌رتیه‌كان وه پلاندانانی وه‌لامدانه‌وه..... ٨
٣. نامه ناردنی به كۆمه‌ڵ و په‌یوه‌ندی كردن له‌گه‌ڵ كۆمه‌ڵگاكان..... ١٢

ئهم دۆكیومینته پێك دێت له تیجانه تهكنیکیه‌كان له وه‌هه‌روه‌ها پیداجوونه‌وه‌ی بۆ كراوه له‌لایهن كۆمه‌ڵه‌ی تهن‌دروستی، ئاووئاوه‌رو، پاراستن، په‌ناگه، كۆمه‌ڵه لاوه‌كیه‌كانی توندوتیژی له‌سه‌ر بنچینه‌ی ره‌گه‌ز وه پاراستنی مندالان، گروپی كاری په‌یوه‌ندی كردن له‌گه‌ڵ كۆمه‌ڵگاكان و به‌رپرسیاریه‌تی دانیش‌توانی زیانلیكه‌وتوو، كه ده‌به‌سه‌رنه‌وه به رێنمایی تهكنیکی له‌لایهن كه‌رتیه‌كانی تر، وه به نامانجی زانیاری خستنه‌سه‌رو دوه‌باره گشتاندنیه‌وه به‌پێی بۆیست.

دۆكیومینته‌كانی رێنمایی كه په‌یوه‌ندیان به كۆمه‌ڵه‌ی ههماههنگی و به‌ریوه‌بردنی كه‌مپ له عێراقه‌وه هه‌یه، كه دۆكیومینته تهكنیکیه‌كانیش ده‌گه‌رنه‌وه لێره ده‌كریت دابه‌زێنریت: <https://tinyurl.com/CCCMIraqCOVID-19>

وه‌لامدانه‌وه				ناماده‌باشی
قوناغی ٥	سیناریوی ٤	سیناریوی ٣	سیناریوی ٢	قوناغی ١
حاله‌ته‌ جۆراوجۆره‌كان له شۆینه‌كه	حاله‌تی دووپات كراوه له شۆینه‌كه	حاله‌ته‌ گومان لێكراوه‌كان له شۆینه‌كه	حاله‌تی دووپات كراوه‌كان له نزیک شۆینه‌كه	رێكاره‌كانی خۆپاراستن

1. چالاكیه‌كانی سه‌ر كه‌مپ كۆمه‌ڵه‌ی ههماههنگی و به‌ریوه‌بردنی كه‌مپ له سه‌ر ناستی كه‌مپ

قوناغی ١ رێكاره‌كانی خۆپاراستن

- په‌ر په‌یدانی پلانی ناماده‌باشی و وه‌لام دانوه له‌سه‌ر ناستی كه‌مپ.
 - به‌ریوه‌ریه‌تی كه‌مپ ده‌بێ سه‌رۆكایه‌تی په‌ر په‌یدانی پلانیك بکات بۆ هه‌ر كه‌مپێك كه چالاكیه‌كانی ناماده‌باشی (رێكاره‌كانی خۆپاراستن) و وه‌لامدانه‌وه بگه‌رنه‌خۆی نه‌گه‌ر حالته‌كان گومان لێكراو بوون یان دووپات كراوه‌بوون.
 - پلانه‌كان ده‌بێ په‌ر په‌ر په‌یداریت به‌هاوكاری له‌گه‌ڵ هاوبه‌شه‌كانی تهن‌دروستی، ئاووئاوه‌رو، پاراستن له‌كه‌مپه‌كه، به به‌شدارێ كردنی نوینهرانی كۆمه‌ڵگا، و به ههماههنگی له‌گه‌ڵ ده‌سه‌لاتدارانی خۆجێی.
 - ده‌بێ پلانه‌كان پابه‌ندی ئهم رێنماییانه بن بۆ هاوبه‌شانی ههماههنگی و به‌ریوه‌بردنی كه‌مپ، و رێنمایی تهكنیکی له‌لایهن كۆمه‌ڵه‌ی تهن‌دروستی، ئاووئاوه‌رو، رێنمایی نیشتمانی تایبه‌ت به رێكخراوی تهن‌دروستی جیهانی/ وه‌زاره‌تی تهن‌دروستی، وه‌هه‌روه‌ها رێنمایی لێژنه‌ی جێگیرێ نیوان ئازانسه‌كان ده‌رباره‌ی وه‌لامدانه‌وه‌ی كۆفید - ١٩. زانیاری خستنه‌سه‌ری پلانه‌كان به‌پێی په‌ر سه‌ندنی تێكسته‌كه‌یه.
 - پلانه‌كان ده‌بێ به باشترین شێوه په‌یوه‌ندی بکات له‌گه‌ڵ هه‌موو ئه‌ندامانی كۆمه‌ڵگا. به‌مه‌ش یارمه‌تی ئه‌وه ده‌دات دله‌راوکی و نیه‌گه‌ر انیه‌كان كه‌م بکاتوه ده‌رباره‌ی ره‌وشه‌كه و توانایی وه‌لام دانوه ده‌كات.

● چالاكیە سەرەتاییەكان

- شىوازى دابەشبوونى دانىشتوانى كەمپ ھەلەدەسەنگىنىت بۇ ديارى كردنى ئەو كۆمەلەنەى زياتر مەتر سىدارىن بەپىي رىنمايەكانى رىكخراوى تەندروستى جىهانى:
- بەسالچو وەكان، ئافەتە سەك پەكان، ئەو كەسانەى كە نەخۆشى دامر كاندنەوى بەرگري كردنى لەشيان ھەيە يان چارەسەر وەردەگرن بۇ لاوازى بەرگري كردنى لەشيان، ئەو كەسانەى كە نەخۆشى درىژ خايەنيان ھەيە بۇ نمونە نەخۆشى شەكرە، نەخۆشى دل، نەخۆشى سى درىژ خايەن.
- ھەلسەنگاندنى چالاكیەكانى تىمى ھەماھەنگى و بەرئوبەردنى كەمپ و رىزبەندى پىشخستن بە راوئىژ كردن لەگەل نوپنەرانى كۆمەلگا و دابىنكەرانى خزمەت گوزار يەكانى تر دەكرىت. بەشدارى و راگەياندى ھەموو خاوەن بەرژ مەندىەكان بە روونى دەربارەى پىوهرى ديارى كردنى رىزبەندى پىشخستن.
- زانىارى خستتەسەر و دووبارە بەشدارى كردنى نەخشەكەيشانى خزمەتگوزارى و رىپەروى ناردن، و ھەروەھا دۇنيا كردنەوى گەيشتنى ھەموو كارمەندانى مەيدانى و كۆمەلگاكان بۇ لايەنە پەيوەندىدار مەكان و زانىارىەكانى پەيوەندىدار.

● پاراستنى كارمەندان

- دۇنيا كردنەوى ھەموو كارمەندانى ھەماھەنگى و بەرئوبەردنى كەمپ و داواكردن كەوا ھەموو كارمەندانى ھاوبەش و ئەندامانى كۆمەلگا/ رابەر مەكان كە بەشدارن لە چالاكیەكان مەشقيان پى بكرىت بۇ خۆپاراستن لە كۆفید- ۱۹ و ھەروەھا گەيشتن بە نامرازەكانى پاراستنى كەسپى پىويست. (مەشق پىكردن داواكراو لە لايەن ھاوبەشانى تەندروستى، لەو شوپنەى كە پىويستە).
- ئەو كارمەندانەى كە ئەگەرى دووچارى تووشبوونيان ھەيە بە تووش بوون بە كۆفید- ۱۹ دەبى دابىرىن، نابىت بىن بۇ سەر شوپنى كارمەكە بۇ ماوەى ۱۴ رۆژ پاش دووچارى ئەگەرى تووشبوونيان!
- پابەندبوون بە بەرئىنمايەكانى رىكخراوى و رىنمايەكانى مەزارەتى تەندروستى دەربارەى لەبەر كردنى كەل و پەلى پاراستنى كەسپى.

● شىكردنەوى ھاتوچۆ:

- تىگەيشتنى بەر بەستەكانى ھاتوچۆ كە لەوانەيە ھەبىت بۇ كەمپ بۇ چالاكیەكانى ئامادەباشى و وەلامدانەوى سەرەكەيەكانى كۆفید- ۱۹ لەگەل ھاوبەشەكانى ئاواناوەرۆ، تەندروستى وە پاراستن.
- راگەياندى ھەر بەر بەستىكى ھاتوچۆ لەوانەيە ھەبىت كە كارىگەرى ھەيە لەسەر رادەست كردنى چالاكیەكان بۇ نووسىنگەى ھەماھەنگى كاروبارى مروپى، كۆمەلەى ھەماھەنگى و بەرئوبەردنى كەمپ، و ھەروەھا بۇ ھەر كۆمەلەى تر پەيوەندىدار/كۆمىتەى ھەماھەنگى رىكخراوى ناھكومى بۇ عىراق/ كۆمەلەى كارى ھاتوچۆ.

● پلانى بەردەوامى كار/چاودىرى كردن لە دورەوى

- دۇنياكردنەوى بەردەوامى پىشكەش كردنى خزمەتگوزارى بە سەرەكەيەكان (بۇ ھەردوو ئامادەباشىەكان و وەلامدانەوى بۇ كۆفید ۱۹، و ھەروەھا پىشكەش كردنى خزمەتگوزارى بە گەنگەكان بەشئوبەيەكى رىك و پىك بۇ جىبەجى كردنى داواكارى بەنجىنەيەكان) لە ھالەتتەكە كە كارمەندى دەركى بوونيان نەبوو لەشۆپنەكە كە لەوانەيە تووشىن بە كۆفید- ۱۹ يان كىشەكانى گەيشتنى مروپىەكان، دەبى كارمەندەكانى كەمپ مەشقيان پى بكرىت لەسەر لىپرسىنەوى سەرەكەيەكان، كە خۆپاراستن دەگرىتەوى.
- چاودىرى كردنى پىشكەش كردنى خزمەت گوزار يەكان بەرئوبەردنى عىراقى بەپىي پروسەى ئاسابى لەسەر ئاستى كەمپ (بۇ نمونە، گواستتەوى ئاوبە بار ھەلگەر، وەرزگار كردن لىبى، دابەش كردنى كەل و پەلى پاكردنەوى، دابەش كردنى خۆراك، چىگر تەنەوى پەناگە و كەل و پەلى ناخۆراكى پاش زىانەكانى ئاگر كەوتنەوى يان زىانەكانى لافا... ھتد). ھەر نىگەرئىك ھەبوو بگەيەنرئىت بە كارمەندانى ھەماھەنگى و بەرئوبەردنى كەمپ و ھەروەھا بە كۆمەلەى پەيوەندىدار.
- دامەزراندنى پىرۆتوكۆلى چاودىرىكردن بۇ بەرئوبەردن لەدورەوى، ئەگەر پىويست بوو. سەپىرى نمونەى چاودىرى كردنى رىكارى كردارى ستاندر لە رەوشى نەگەيشتن (نەبوونى ھاتوچۆ) بەكە. دۇنياكردنەوى راگەياندى رۆژانە لە لايەن كارمەندانى كەمپەوى: بوونى تەواى ئاسانكار يەكانى شوشتنى دەست و سابوون، ئەو شوپنەى كە قەسەلغى تىدايە بۇ نمونە خالى

ئاوخواردنەوهى گشتى، ناردنى خزمەتگوزارىيەكان و پاراستن، ھەبوونى ئاۋ بە پىي ئى پىئو ھەرانەى كە رىككەوتون لەسەرى، ئامادەبوونى ھاوبەشى

تەندروستى، ناردنى ھالەتى كۆفید-۹ گومان لىكراۋ، بۆلۈبوونەوهى پىروپاگەندە، ھەر نىگەرانىيەكى پاراستن. دۇنياكردنەوهى بۆلۈبوونەوهى زانىيارىيەكانى پىئو ھەندى پىئو ھەندى بە سەنتەرى زانىيارىيە عىراقى، بۆ دۇنياكردنەوهى گەبىشتن بە مىكانىزىمى رەخنەو پىئىنبار.

• بەشدارى كردنى كۆمەلگەيى و بەشداربوون

- سەركەوتى ئامادەباشى و ۋەلامدانەوه دەۋستىتە سەر تىگەبىشتى كۆمەلگە پابەندبوونىان.
- دۇنياكردنەوهى بەشدارى كردنى نوپىنەرانى كۆمەلگە بە پىروپاگەندە پلاندىنەننى بەر نىگەر بوونەوه، بۆ يارمەتى دانى كۆمەلگە لە كرىن. بۆ نمونە ماددەكان داۋابكە لە سەرۋكى كەرتەكان/ موختارەكان لە پلانى رەشئووس، ۋە گروپە سەرەكەكانى تر. (بۆ نمونە ئافەتەكان، گەنجەكان، بەسالاچوۋان، پەككەتەكان.. ھند).
- دۇنياكردنەوهى بۆلۈكردنەوهى بەر فراۋانى خالە سەرەكەكانى چالاكەكانى ئامادەباشى و چى روودەتات ئەگەر ھالەتەكان گومان لىكراۋبوون لەئىئو كۆمەلگەكان. كارمەندەكان/خۆبەخشەكان كە كار دەكەن لە كەمپەكان دەبى پلانەكەنىان پى رابگەمىنرەت ۋە ھەر ۋەھا بتوانن بۆ كۆمەلگە باسى لىئو بەكەن، سەر ھەراى بۆلۈكردنەوهى پەيمامى ۋوشيار كىردنەوه.

• بۆلۈكردنەوهى زانىيارى بە كۆمەل

- دەبى ھەلمەتى راگەباندنى بە كۆمەل ھاوبەش ئەنجام بەردىت لەگەل كۆمەلەى ھەماھەنگى و بەر ئو ھەردنى كامپ و پىشتىگىرى پاراستنى تەندروستى و ھاوبەشەكانى ئاۋوئاۋەرۆ، بە ھەماھەنگى لەگەل ھەۋلەكانى ھكومت.
- دۇنياكردنەوهى ھەبوونى رىگەكانى پەيو ھەندىكردنى دوۋلايەنە، بۆ ۋەلامدانەوهى نىگەرانىيەكانى كۆمەلگە.
- سەبىرى بەشى ئال و گورى نامەى بە كۆمەل و پەيو ھەندىكردن لەگەل كۆمەلگەكان بەكە لە خوارەوه.
- پىشتىگىرى كردنى رىكارەكانى پاراستنى تەندروستى و ئاۋوئاۋەرۆ و پلانەكانى فرىاگوزارىيەكان.
- بەشكە لە پلاندىنەننى ئامادەباشى، پىشتىگىرى چالاكەكانى تەندروستى و ئاۋوئاۋەرۆ دەبى دابىر ئىزرىت بەپى رىنمابى تەكنىكى كۆمەلەى تەندروستى و ئاۋوئاۋەرۆ. ئەمەش لەۋانەيە پىشتىگىرى بۆلۈبوونەوهى يان خەزن كىردن دابىن بەكات، ئەگەر پىئو پىست بوو ۋە لەۋانەيە پىشتىگىرى بەكرىت بە نامەكانى بە كۆمەل.
- ھەر نىگەرانىيەك ھەيە بەگەيەنە كۆمەلەى ھەماھەنگى و بەر ئو ھەردنى كامپ و كۆمەلە پەيو ھەندىكارەكانى تر ھەو.

• ھەموو كىردىبوونەۋەيەكى گەۋرە دەبى رابىگىرەت لە شۆينەكە.

- دەبى شۆيە دابەش كىردن بەگوررەت بۆ نمونە ئامادەبوون بە قۇناغ بىت يان دابەشكردنى بلۇك بە بلۇك بىت. بەلاى كەمى ۱ مەتر (۳ پىن) دوورى بەمىننەتەۋە لە ئىۋان تاكەكاندا لە ھەموو كاتىكدا.
- ئەو چالاكەنەى كە پىئو پىستە بە كۆمەل ئامادەن تا دەتوانرەت دەبى رىكارەكەى بەگوردرەت.
- ھەلمەتەكانى زانىيارى ۋە پەيو ھەندى كىردن بەكۆمەل دەبى رىكارە تىرى بۆ بەكار بەپىنرەت بۆ نمونە لە خىۋەتتەكەۋە بۆ خىۋەتتەكى تر
- نمونەى رىنمابى بۆلۈبوونەۋە بەدى دەكرەت لە كۆمەلەى (Google Drive).

• كەم كىردنەۋەى جەنجالى

- ھەر رىكارەكى گونجوى كەم كىردنەۋەى جەنجالى كەمپى كورت خاين بەگرە بەر. دووركەۋە لە كىردىبوونەۋەى بە كۆمەلەى ئەندامانى كۆمەلگە. چالاكەكانى تىكەلەبوون رابگرە كە كارناكاتە سەر پىشكەش كىردنى خزمەت گوزارىيە سەرەكەكان.
- ئەو تاكانەى كە نەخۋشى درىز خاينەن ھەيە كە ئىستا لە كەمپ دەژىن ۋە نامۆزگارى دەكرەن كە بەمىننەۋە لەشۆينەى ئەو پەناگايانەى كە لىنى دەژىن، ۋە دوور بەكەۋەنەۋە لە بەر بەكەۋەنتى ئەۋانەى كە تازە ھاتوون بۆ ماۋەى ۱۴ رۆژى كاتى جىكارەنەۋە. [كۆمەلەى تەندروستى].

• چاۋدىرى كردنى بازار

- چاۋدىرى كردنى سەرەكى بازار دەبىت بەكرىت لەلايەن تىمى ھەماھەنگى و بەر ئو ھەردنى كامپ، بە بەكار ھىنەننى نامرازى راپرسى بازارى سەرەكى كەمپ.

• كەمەنتىنەكردنى ئەۋانەى تازە ھاتوون

- بۆ ئەو كەمپانەى كە كەسى نوئ و مەردەگرن/ دەبى پىروپاگەندە دابىر ئىزرىت بۆ ئەۋانەى تازە دەگەر پىنەۋە بۆ كەمپ بە رىككەۋەنتن لەگەل دەسەلاتدارە خۇجىيە پەيو ھەندى دارەكان، ئاسايشى كەمپ ۋە ھەر ۋەھا لەگەل ھاوبەشە سەرەكەكان (تەندروستى، ئاۋوئاۋەرۆ، پەناگە و/كەل و پەلى ناخۇراكى، پاراستن، خۇراك).

- رېنمايي كۆمەلەي تەندروستی ئەمەيە كەوا تازە گەيشتووهكان بۆ كەمپەكان دەبي بىننەوه له كەرەنتينه بەلای كەمى دورى بۆ ۱۰ مەترى نىوان تاكەكانى تر بۆ ماوهى ۱۴ رۆژ.
- بەپىي ئەم رېنماييە، ئەم كەمپانەي كە تازە گەيشتووهكان وەردەگرن، دەبي ناسان كارپەكان يان پرۆتوكۆلەكان دايرىژریت بۆ ئەمەي رېگە بەن بە تازە گەيشتووهكان بەكەرەنتين بكرين.
- رادسپارده ئەمەيە كەوا تازە گەيشتووهكان ناييت دەست شۆرى گشتى و ھاوبەش بەكار بەنين كە دەست شۆرەكان، ناو ناومرۆ، بازار، نامادەبونى دابەش كردنیش دەگریتەوه، يان چاوپىكەوتن لەگەل دانیشتوانى ھەنووكەي كەمپ بەن بەدرىژايى ئەم كاتە.
- رادسپارده ئەمەيە كە تازە گەيشتووهكان ناييت لەگەل ئەندامانى خيزان بىننەوه كە تا نىستا لە كەمپ دەژين. ئەگەر يەكگرتەمەي خيزان پىويست بوو لەبەر ھۆكارەكانى پاراستن، ئەم دەبي ھەموو تاكەكانى يەكگرتەمەي ھەلسن بە كەرەنتين كردن.

○ ئەگەر رووبەر رېگە بدات:

- (۱) ديارى كردن وە دروست كردنى رووبەرى كەرەنتينهكە. دەبي كەرەنتيني بەكارنەھاتوو بىت، يان بەكار ھىنانەمەي دەست شۆرى ترى بەكارنەھاتوو لەناو كەمپەكە بىت.
- (۲) پەناگەكان و ھەسروەھا دەست شۆرى ناوئاومرۆكان دەبي ۱۰ مەتر دور بىت لە پەناگە دەست شۆرى ناوئاومرۆ كە خيزانەكانى تر بەكارى دەنين. (ناسانكارپەكانى ناوئاومرۆ دەبي كەمترین ستاندر بەگریتە خو بۆ دنياكردنەمەي تايپەتمەندى و شكۆيمەندى).
- (۳) ھەماھەنگى بكریت بۆ پيشكەش كردنى خزمەتگوزارىيەكان و دابەشبوونيان لەگەل ھاوبەشەكانى پەناگەكان/كەل و پەلى ناخۆراكى، خۆراك، تەندروستی، ناوئاومرۆكان و ھەسروەھا پاراستن. تاكەكان داواى دابىنكردنى پەناگە، رەنگە داواى دابەش كردنى كەل و پەلى ناخۆراكى، تاخى پاك و خاوينى، دابەش كردنى خۆراك بەن بۆ ئەمەي خويان لادەن لە بازار بە درىژايى ئەم ماوهيە.

○ ئەگەر رووبەر نەبوو بۆ دانانى رووبەرى كەرەنتينه بۆ تازە گەيشتووهكان:

- (۱) تازە گەيشتووهكان دەبي داوايان لى بكریت خويان كەرەنتين بەن لە ناو كەمپەكانيان بۆ ماوهى ۱۴ رۆژ.
- (۲) دەست شۆر و ناوئاومرۆ ناييت ھاوبەش بىت لەگەل ھىچ خيزانى تر².
- (۳) ھەماھەنگى بكریت بۆ پيشكەش كردنى خزمەتگوزارىيەكان و دابەشبوونيان لەگەل ھاوبەشەكانى پەناگەكان/كەل و پەلى ناخۆراكى، خۆراك، تەندروستی، ناوئاومرۆكان و ھەسروەھا پاراستن. تاكەكان لەوانەيە داواى دابەش كردنى كەل و پەلى ناخۆراكى، تاخى پاك و خاوينى، دابەش كردنى خۆراك بەن بۆ ئەمەي خويان لادەن لە بازار بە درىژايى ئەم ماوهيە.

○ **نامە ئاردن**

- زانبارى روون پيشكەشكەشكە دەربارەي ھۆكارەكان، درىژايى ماوهكە، و ھەسروەھا پرۆسەي داواكارى كەرەنتينه كردن و سەر مەراي خزمەتگوزارىيەكان و يارمەتپەكان كە دابىن دەكرين، دەبىت بە روونى پەيوەندى بكریت بە تاكەكان و ئەندامانى خيزان كە لە كەرەنتينه دان.
- داواكردن بۆ مانەريان لە كەرەنتينهكان بۆ ئەوانەي تازە ھاتوون پىويستى بە نامەي بە كۆمەل ھەيە لە كەمپەكە چونكە دەبىتە ھۆى دروستكردنى مەترسى لەسەر تاكە نوپپەكان.

² بە پىدانى رووبەرى ديارىكراو، كپشەكانى گەيشتن، و ھەسروەھا ھەستبارى كات، دروستكردنى دەست شۆرگەي نوپى ناوئاومرۆ لەوانە نەي لە توانادا بىت لە كاتى نىستادا. تواناي دروست كردنى دەست شۆرگە كان بۆ تازە گەيشتووهكان كە ھىچ كەسپك ھاوبەش ناييت كە لەوانەيە چارەسەرى كاتى داواكردن لە سەر ناستى كەمپ كە ريكەوتوون لەخوون بەرپويەرى كەمپ، ناوئاومرۆ، و ھەسروەھا ھەبوونى ئەندامانى كۆمەلگا.

- دەبىت جەخت لەسەر ئومە بىر ئۆمە كەمەنتىنە كەمەنتىنە كەمەنتىنە پاراستىنى پارسىتە و بە ھۆى درەئەنجامى ھىچ ھەلەھەكە و كىشەى كۆمەلەيەتى تەمە نىھە.
- بەلام دەربارەى ھەلمەنى ووشىيار كەمەنتىنە بەكۆمەلە دەبى نامەكان بە ھەمەھەنگى بىنئىرئىت لە نىوان لایەنە كاراكانى ئاۋونائوۋەرۆ، تەندروستى، ھەمەھەنگى و بەرئۆمەردنى كامپ و پاراستن بۆ دۇنياكەمەنتىنە بەر دەوامى نامەكان و دووبارە نەكەردەھەمەنتىنە.

○ پاراستن و چاۋدەئىرى ھەمەھەنگى و بەرئۆمەردنى كامپ

- پىشتىگەرى كۆمەلەيەتى دەروونى دەبىت دابىن بەرئۆمەردنى بە درىژاىى ماۋەى كەمەنتىنەكە بەپىنى پىبوسىت، لەوانەپە لەدوورمە بە تەلەفون بىت ھەروەك داۋكراۋە لەلەلەيەن پەروۆتۆكۆلەكانى تەندروستىپە. ئاسانكارى پەمەندى كەردن لەگەل ئەندامانى خىزان لەبەر چاۋ بىگەرىت بۆ نەمەنە قەسەكەردنى بە تەلەفون.
- چاۋدەئىرى كەردنى پەروۆتۆكۆلەكان و ناۋچەى كەمەنتىنەكە بۆ دۇنياكەمەنتىنە سەلامەتى تاكەكان و ھىچ ئەنجامەنتىكى يان سىياسەنتىكى جىكارى پەمەرو ناكەرىت دۇزى كۆمەلەكى دىارى كراۋ ياخۇد تاكەكان.

- پاش كۆتايى ھاتن بە كەمەنتىنەكە دەبى پىشتىگەرى بەرئۆمەردنى بە تازە گەمەنتىنەكان يان تاكە گەمەنتىنەكان بۆ كەمەنتىنە بۆ تىكەلاۋوبونەمەنتىنە لە كەمەنتىنەكە بە شىۋەھەكى ئاساىى.

- راسپاردن بەرئۆمەردنى تازە كەمەنتىنەكان بۆ دۇنياكەمەنتىنە بەر دەوامى ھەلئىزاردى تاكەكان لە گواستەھەمەنتىنەكان بۆ كەمەنتىنەكان، لەگەل رىژگەرتنى كۆمەلەكى تەندروستى و رىنمەيى نىشتىمانى و نىۋدەھەلەتى دەربارەى كۆفەيد-۱۹. ھەر پەرووداۋىك يان ھەر نىگەرانىپەكە پەمەندى ھەبىت بە قەۋل كەردن يان دووبارە قەۋل كەردن دەبىت لەگەل كۆمەلەكانى ھەمەھەنگى و بەرئۆمەردنى كامپ و پاراستن بۆ مەبەستەكانى بانگەنئىشەكەردن باس بەرئۆمەردنى.

● دابەردىنى ھالەتە گومان لىكراۋەكان و توشىۋوۋەكان

- تاۋەكە لە تۋانادا بىت دەبى بەدوا گەمەنتىنە بەرئۆمەردنى بەرئۆمەردنى جىكارەنەمە بۆ گومان لىكراۋەكانى ھالەتەكانى كۆفەيد-۱۹ بۆ ھەر كەمەنتىنەكە. ئەمەش دەمەنتىنە رىژ بارى ھەبۇونى پەروۋبەر و سەرچاۋە لەلەلەيەن پىشتىگەرى كەردنى ھاۋبەشەكانى مەروفايەتپەمەنتىنە لە كەمەنتىنەكە. ئەمەش دەبىت بەگەنتۆگۇ كەردن بىت لەگەل ھاۋبەشەكانى ھەمەھەنگى و بەرئۆمەردنى كامپ، ئاۋونائوۋەرۆ، پاراستن و ھەروەھا ھاۋبەشە سەمەكىكانى تە (نەمەش ھەروەك بۆ تازە گەمەنتىنەكانى ھەمەھەنگى واپە لە كەمەنتىنەكە)، لەگەل پىشتىگەش كەردنى ئامۇژگارەكان لەلەلەيەن ھاۋبەشەكانى تەندروستىپە دەربارەى داۋكارەكان. تىبىنى ئومە بەكە كە رىنمەيى دەربارەى گەنتۆگۇكەردن بۆ ئامادەكەردنى ناۋچەى دابەردن بەر دەوامە كە بەم زوانە دەردەمەنتىنە.

○ ئەگەر نەتۋانرا ناۋچەى دابەردن جىكاراۋە دەروست بەرئۆمەردنى :

- دەبى داۋبەركەنتىنە لەمە تاكەكانى كە گومان لىكراۋە و كۆفەيد-۱۹ لى دووپات كراۋەتەمە تا دەتۋانئىت ھەلسن بە ئەۋپەرى دابەردن لە خىۋەتەكانىندا. بەمەش و لە نەخۆشەكان دەكات كە باپەخىيان پىبىدەنتىنە لەلەلەيەن ئەندامانى خىزانەكەپانەمە.
- تاكەكان ھانئىدەنتىنە لە خىۋەتى جىا بەمەنتىنەمە، ئەگەر خىزانەكە زىاتەر لە خىۋەتەكانى ھەبىت.
- دەست شۇرى ئاۋونائوۋەرۆكان نابىت ھاۋبەش بىت لەگەل خىزانەكانى دراۋسى ئەگەر بەرئۆمەردنى لە ناستى بلۇك رىك بەرئۆمەردنى. پاك كەردەمەنتىنە دەست شۇرگەكان دەبى پەمەروى بەرئۆمەردنى ھەروەك چۆن كۆمەلەكى ئاۋونائوۋەرۆكان ئامۇژگارى كەردەمەنتىنە.
- ئەمە كەسانەكى كەمەنتىنەكە كۆفەيد-۱۹ يان لى سەلمەنتىنەكە دەبى داۋبايان لى بەرئۆمەردنى دابەردن بەلەى كەمەنتىنە بۆ ماۋەى ۷ رۆژ و ۳ رۆژ بىت، تا، كامەپان ماۋەكى دىرئۆمەردنى.
- ئەندامانى خىزان و ھەروەھا ئەمە كەسانەكى كە بەرئۆمەردنى ھەبۇۋە لە گەلەن و ھالەتەكانىيان گومانى لىكراۋە، خۇدداۋبايان بەكەن بۆ ماۋەى ۱۴ رۆژ.

CCCM CLUSTER

تێبینی ئه‌و بکه، که ئاراسته‌ی و زاره‌تی تهن‌دروستی سه‌ربه حکومه‌تی عێراق ده‌باره‌ی کۆفید-١٩، له ٢٥ ی شوباتی ٢٠٢٠، ئاماده‌کاری داناهه بۆ ئه‌گه‌ری ریکاره‌کان له‌سه‌ر ناستی خیه‌ته‌کان له‌لایهن ده‌سه‌لاتی خۆجییه‌وه که ئه‌مانه ده‌گرێته‌وه:

- دانیشتیوی که‌مپ مۆله‌تی پینادریت که که‌مپه‌کان به‌جییه‌ئێت ته‌نها له‌ حاله‌تی هۆکاری تهن‌دروستی فریاگوزاری نه‌ییت.
- سه‌ردانی که‌مپه‌کان مۆله‌تی پینادریت ته‌نها بۆ دابینه‌کری خزمه‌تگوزاریه‌کان یان کارمه‌نده فریاگوزاری.

تکایه زانیاری نوێ ب‌خه سه‌ر بۆ کۆمه‌له‌ی هه‌ماهه‌نگی و به‌ریوه‌بردنی کامپ و پاراستن ده‌باره‌ی ئایا چۆن ئه‌مه جی به‌جی کراره له سه‌ر ناستی که‌مپ.

تکایه کیشه‌کانی گه‌یشتنی هه‌ر هه‌وایه‌شیکه مۆفایه‌تی له که‌مپ به‌گه‌یه‌نه به کۆمه‌له‌ی هه‌ماهه‌نگی و به‌ریوه‌بردنی کامپ هه‌روه‌ها به کۆمه‌له‌ی په‌یوه‌ندیداری تر/ کۆمه‌ته‌ی هه‌ماهه‌نگی ریکه‌راوی نا‌حکومی بۆ عێراق / گروپی کاری هاتوچۆ. تکایه هه‌ر کیشه‌یه‌کی حاله‌تی تهن‌دروستی فریاگوزاری هه‌یه رایگه‌یه‌نه که مۆله‌تی پینادریه که‌مپه‌که به‌جییه‌ئێت بۆ کۆمه‌له‌ی هه‌ماهه‌نگی و به‌ریوه‌بردنی کامپ، هه‌روه‌ها کارکردن بۆ چاره‌سه‌رکردنی له سه‌ر ناستی خۆجییه.

سیناریوی ٢ - حاله‌تی دووپاتکراو له نزیک شوینه‌که

حاله‌ته‌سه‌لمیتره‌و‌مه‌کان له نزیک شوینه‌که له‌وانه‌یه بێته هۆی زیاده‌کردنی ناسته‌نگه‌کانی هاتوچۆ له لایهن حکومه‌ت له ناوچه‌که، بۆ هه‌ردوو جوله‌ی مۆفایه‌تی و جوله‌ی خیزانه‌کان و هه‌روه‌ها که‌لوپه‌ل له‌ناوه‌وه ده‌ره‌وه‌ی که‌مپ. ده‌یه پلاندانانی فریاگوزاری پلانی که‌مپ به‌رده‌وامی خزمه‌تگوزاریه به‌ره‌تیه‌کان له‌خۆوه بگریت له حاله‌تی نهم جۆره قه‌ده‌غانه‌ی هاتوچۆی خۆجییه .

- چالاک کردنی پلانی چاودیری له‌دوره‌وه بۆ دانیایه‌وه له به‌رده‌وامی گه‌یاندنی خزمه‌تگوزاریه به‌ره‌تیه‌کان.
- دانیایه‌من له گه‌یاندنی کیشه‌کانی گه‌یشتن، پینشک‌ه‌ش کردنی خزمه‌تگوزاریه‌کان، و هه‌روه‌ها کیشه‌کانی هه‌بوونی بازاری خۆراک بۆ کۆمه‌له‌کانی په‌یوه‌ندیدار، کۆمه‌له‌ی هه‌ماهه‌نگی و به‌ریوه‌بردنی کامپ و هه‌روه‌ها نووسینه‌گه‌ی هه‌ماهه‌نگی کاروباری مۆییه .
- به‌رده‌وام بوون له چالاکیه‌کانی ئاماده‌باشی و چالاکیه‌کانی پلاندانانی و له‌امدانه‌وه تا‌کو له تاندا بێت.

سیناریوی ٣ - حاله‌تی گومان لیکراو

به‌خسته‌سه‌ری ریکاره‌کانی قوناغی به‌که‌م:

- حاله‌ته‌ گومان لیکراوه‌کان بنێردین بۆ لایه‌نه کاراکی تهن‌دروستی له که‌مپ.
- داوا بکه‌ریت له ئه‌ندامانی خیزان و ئه‌و که‌سه‌نه‌ی که له نزیکه‌وه به‌رکه‌وتوون له‌گه‌ڵ حاله‌ته‌ گومان لیکراوه‌کانیان که خۆیان دابیران له خیه‌ته‌کانیان.
- داوا کردن له خیزانه‌کان که‌وا نه‌جوولین له ناوه‌وه له ده‌ره‌وه‌ی که‌ر ته‌که‌نیان که گومانی هه‌بوونی حاله‌تییه‌ن لێده‌کریت. کارمه‌ندانی فریاگوزاری مۆییه و دابینه‌که‌ر خزمه‌تگوزاریه‌ تۆمارکراوه‌کان که کار ده‌که‌ن له که‌ر ته‌که‌ن و ئه‌وانه‌ی تری که‌مپ، ده‌یه ریکاره‌کانی خۆپاراستن بگرنه به‌ر (١ مه‌تر/٣ پێ دووری، ده‌ست شوشتی به‌رده‌وام، هتد).
- دووپاتکردنه‌وه‌ی راگرتنی هه‌موو گر‌دبوونه‌وه‌یه‌ک بۆ هه‌موو دانیشتیوانی که‌مپ.
- دابه‌ش کردنی نا پێویست ده‌بیته هه‌له‌سه‌نێردریت. بۆ دابه‌شکردنی که‌ل و په‌لی به‌ره‌تی (و هه‌و یاره‌تیه‌کان خۆراک، تا‌قمی پاک و خاوینی) ده‌یه ریکاره‌یه‌کی ئه‌وتۆ به‌کار به‌یهریته که گر‌دبوونه‌وه که‌م ده‌کاته‌وه .
- په‌یره‌وه‌ی بکه له رینمایه‌کانی تهن‌دروستی/هه‌وایه‌شیکه‌کانی ئاوه‌وه‌وه‌ / و زاره‌تی تهن‌دروستی له باره‌ی پاک و خاوینی.
- په‌یره‌وه‌ی بکه له رینمایه‌ی هه‌وایه‌شیکه‌ی تهن‌دروستی/ و زاره‌تی تهن‌دروستی له باره‌ی چاودیری کردنی حاله‌ت.
- هه‌ماهه‌نگی بکریت له‌گه‌ڵ لایه‌نه کاراکی پاراستنی مندالان له که‌مپه‌کان له حاله‌تی دابیرانی گومان لیکراو بێته هۆی به ته‌نیا مانه‌وه‌ی مندالان له خیه‌ته‌که. بگه‌ریوه بۆ رینمایه‌یه‌کانی چاودیری جیگه‌ره‌وه بۆ ره‌وشی کۆفید-١٩ی کۆمه‌له‌ی لاوه‌کی پاراستنی مندالانی عێراقی.

- ھەممەتەكانى نامە نارەنى بە كۆمەل دەر بارەى رېكارمەكانى خۇپاراستن. چاودىرى پروپاگەندە دژى ئەم خىز انانەى كە توش بوون وە بىخە بەر دەست لە رېگای بەشدار بوونى كۆمەلگا بە ھەماھەنگى لەگەل كۆمەلەى تەندروستى، ئاۋوناورۆ وە پاراستن. زانىارى دەر بارەى تاكە توشبو مەكان و خىز انەكان دەبى بەنھىنى بەنھىتەو.
- داوا بىكرىت لە ھاوبەشەكانى پاراستن بە داچوون بىكەن لەگەل ئەم خىز انە پەيوەندىدارانە كە پىويستىان بە پىشتىگرى كۆمەلەى دەر وونى گونجاۋ ھەيە، بۇ نمونە بەھۆى پىشتىگرى كردن لەدور مە بە تەلەفون، دەبىت ئەگەر پىويست بوو بە ھۆى پىشتىگرى تەندروستى ھەيە.

سىنارىۋى ۴ - ھالەتى دوپات كراۋە

ۋەكو رېكارمەكانى سىنارىۋى سىيەم و خىستەسەرى:

- بۇ ھالەتەكانى ئەرپىنى كە پىويست ناكە بچە نەخۇشخانە، بە پىنى نامۇژگارى ھاوبەشەكانى تەندروستى، يان تاكەكە دەگواز رىتەو بۇ شوپىنى دايرىن لە ناۋ كەمپەكە يان داوا دەكرىت لە تاكەكە خۇى دايرىت لە ناۋ خىتەكەياندا بەلای كەمى بۇ ماۋەى ۷ رۆژ و ۳ رۆژىش بەبى تا، بۇ ھەركامەيان درىژ تر بوو.
- داوا بىكرىت لە كەسە نىزىكەكانى ھالەتە سەلمىنراۋەكە ۋە ھەسروەھا لەم تاكانەى كە بەر كەتەى ھالەتە سەلمىنراۋەكەن ، بۇ ئەۋەى خۇيان كەرنىن بىكەن لە ناۋ پەناگەكانىان بۇ ماۋەى ۱۴ رۆژ، ۋە تاكو لە تۋانادا بىت دەست شۇرى ئاۋوناورۆى جيا لە دراۋىيەكانىان بەكار بەنن .
- ھەماھەنگى كردن لەگەل ھاوبەشەكانى ئاۋوناورۆ و خۇراك بۇ دۇنياكر دىنەۋى گەپىشتى كەلۋپەلى سەركەى.
- ھەماھەنگى كردن لەگەل ھاوبەشەكانى ئاۋوناورۆ بۇ دا بەش كردنى پىشتىگرى پاكۇر دىنەۋ / تاخىمى پاكۇر دىنەۋ بۇ خىز انەكان و ئەم خىز انەنەى كە لە دەور بەرن.
- نامە نارەنى بە كۆمەل بۇ ئەۋەى بگات بە ھەموو دانىشتۋانى كەمپ دەر بارەى رېكارمەكانى ۋە شىار كىر دىنەۋ پاراستن لەسەر كۆفید-۱۹ . نامە نارەن ناپىت بىكرىتە خىتە بە خىتە تەنھا ئەگەر كارمەندەكان تۋانای ئەنجامدانى رېكارمەكانى خۇپاراستنى گونجاۋيان ھەبىت. دەبى نامە نارەن بەپىرى بەرفراۋىيە بەكرىت بەھۆى ناۋەندى ترەۋ (ۋەكو كور تە نامە يان سۆشپەل مېدىا... ھتد).
- چاودىرى كردنى پروپاگەندە و تانە و تەشەر دژى ئەم خىز انانەى كە زەر مەندىبوون وە مامەلە كردن لەگەل لەر نىگەى بەشدار بوونى كۆمەلگا بە ھەماھەنگى لەگەل كۆمەلەى تەندروستى، ئاۋوناورۆ وە پاراستن.

سىنارىۋى ۵ - ھالەتە فرەببەكان و بلاۋبونەۋەى خىرا لەكەمپ

ۋەكو رېكارمەكانى سىنارىۋى چوارم، بەزىادە خىستەسەرى:

- جۋولەى كارمەندى مەرفاىيەتەكان بۇ ناۋ و لە نىۋ كەمپەكە دىارى كراۋ رانسپىر دىرنت تەنھا بۇ پىشتىكەش كردنى خىز مەتگوزار بىكەنى بىنەرەنى و رزگار كردنى ژيان.
- چاودىرى كردنى پىشتىكەش كردنى خىز مەت گوزارى بەنەرەتەكان لە نىزىكەۋە (كە پىدانى ئاۋو، گەپىشتى ھاوبەشەكانى تەندروستى بۇ كەمپەكە، گەپىشتى دانىشتۋانى كەمپ بۇ ئاسانكار بىكەنى تەندروستى لەدەر مەۋى كەمپ بگرىتەۋە).
- ھەلسەنگەندىن بىكرىت لەگەل ھاوبەشەكانى تەندروستى، ئاۋوناورۆ وە ھەماھەنگى و بەرپەردىنى كامپ ئەگەر بلاۋبونەۋە دا بەش كردنى تاخىمى پاك و خاۋىنى و تاخىمى پاكۇر دىنەۋ پىويست بوو بە پىنى ژمارەى ھالەتەكان ۋە ھەسروەھا بلاۋبونەۋەى سەرتاسەرى كەمپ.
- داوا بىكرىت كە جۋولەى دانىشتۋان لە نىۋ كەمپەكاندا لەپىرى كەمى دا بىت.
- بەردەوام بوون لە دايران ۋە چارسەرى ھالەتەكانى كۆفید-۱۹ لەگەل نارەنى ھالەتە ئالۇزەكان بۇ ئەم نەخۇشخانەى كە پىشتىر دىارى كراۋن لە نىۋ پارىزگاگە.

راگەياندىنى ھالەتە گومان لىكراۋەكان لە رېگای تىمى ھەماھەنگى و بەرپەردىنى كەمپ و ۋەلامدانەۋە

ھالەتە گومان لىكراۋەكان يان سەلمىنراۋەكانى كۆفید-۱۹ راگەپىنراۋن لەلەيىن لايەنە لايەكانى تەندروستى ھەيە بە ھۆى سىستەمى چاودىرى تەندروستى EWARNs كە كارى پىكراۋە.

بۇ پىشتىگرى ئالۇگۇر كردنى زانىارى لە نىۋ كۆمەلگاى فرىاگوزارى مەۋى و كەم كردىنەۋەى داۋاكار بىكەن بۇ ھاوبەشەكانى تەندروستى لەسەر ئاستى كەمپ، داۋادەكرىت لە ھاوبەشەكانى ھەماھەنگى و بەرپەردىنى كامپ كە ھالەتە گومان لىكراۋەكان كۆفید-۱۹ راگەپەن (ھەسروەك راپۇرت كراۋە

له لايمن هاوېشهكانې تهنډروستپوهه، بېدواداچوون بكمېن. ئايا حالتهكان ديسان سېلمېنډراون (هسروك راگېمېنراوه له لايمن هاوېشهكانې تهنډروستپوهه) بۇ كۆمەلەى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ. ئىنجا كۆمەلەى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ ئىم زانباريانه دهخاته بهر دست بۇ كۆمەلەكانى تر و لايمنه كاراكانى فرىاگوزارى مروىي و پىوېستپوهكانى تر. نامرازىكى ساده پىرهى پىنډىرت بۇ راپورنكردن به رىككوتن لهگهل هاوېشهكان و زانبارى زياترى دمخړىتهسېر و گشتاندى بۇ دمكرىت به رىككوتن لهگهل گروپى همماهنگى نىو كۆمەلە/ نووسىنگهى همماهنگى بۇ كاروبارى مروىي .

۲. نامادهكارى فره كىرتىي له ناستى كه مېپ و پلانى وه لامدانوه

ئهمهى خوارموه لىستى رىنمايى چالاكېه سېر هكېهكانه به پىي كىرت (ووردىكارى نيه)، بۇ پىشتگىرى كىردنى هاوېشهكان بۇ پىره سېنډنى پلانى نامادهباشى و وه لامدانوه له سېر ناستى كه مېپ.

لىستى چالاكېهكان دهپى گتوگوى له سېر بىكرىت وه رىكبخرىت لهگهل هاوېشهكان له كه مېهكه. كه له سېر شپوهى قالم دابىن كراوه بۇ ئهوهى لىستهكه و لك چوارچپوهى كار بهكار بهپنډىرت بۇ پلان له سېر ناستى شونېهكه، ئىگېر هاوېشكانى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ حمزىان كىرد بهم كاره هلمس.

همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ

بارهان / تېپىنېهكان	چالاكېهكان
	پلانى نامادهكارىي و وه لامدانوه له سېر ناستى كه مېپ كه گېشتن/ پلانى بهرپوهېردن له دورموه بهر دوامى همماهنگى به شپوهى مېكى رىك و پىك لهگهل لايمنه كاراكانى فرىاگوزارى مروىي و حكومت
	دهسنتپشان كىردنى ئهوه گروپانهى كه پىر مېتر سېين
	رپوموى رومانى كىردن به همموه هاوېشهكان وه ئىندامانى كۆمەلگه راگېمېنډرا
	همموه كارمېندانى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ و رابىره گونجاو مېكانى كۆمەلگه مېشقىان پى كرا له سېر خوپاراستن له كۆفېد-۱۹ وه همموه هاوېشهكان بىگېن به همموه نامرازىكى گونجاو بۇ پاراستنى تاك
	همموه كارمېندانى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ و رابىره گونجاو مېكانى كۆمەلگه مېشقىان پىكرا له سېر نامه سېر مېكېهكانى كۆفېد-۱۹
	همماهنگى كىردنى هلممېتى زانبارى به كۆمەل له نىوان هاوېشكانى ناوونوهرؤ، تهنډروستى، همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ وه همموه هاوېشهكان له لىوارى جىپهچىكردن
	چاودىزى كىردن و راگېمېنډنى كىشهكانى هاتوچؤ بۇ هاوېشهكانى فرىاگوزارى مروىي / بهلپنډىرهكان بۇ خزمېتگوزارى به بنېر هتپهكان
	گرېدېونىهوى گېوره راگېرا وه رىگهى دابىش كىردنى جىگرموه دىارپىكرا له شونېهكه
	تاله تونانا دابو رىكارى كه كىردنوه جهنجالى ناوخؤ ئىنجام درا
	ناوچمى كه مېننن پان پىرؤتوكول دارپىزرا بۇ تازىه گېشتنو مېكان
	ناوچمى دابىران پان/ و پىرؤتوكول دارپىزرا به هاوېشهكانى تهنډروستى
	حالهته گومان لىكراو مېكان وه بېدواداچوونىهكان راگېمېنډان بۇ كۆمەلەى همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ
	چاودىزى كىردنى بازار ئىنجام درا

ناوونوهرؤ

سېرى رىنمايىهكانى كۆمەلەى ناوونوهرؤى نىشتمانى عىراقى تايىت به كۆفېد-۱۹ بىكه

بارهان / تېپىنېهكان	چالاكېهكان
	دهكرىت ناو دابىن بىكرىت به شپوهى مېك كه بگونجى لهگهل كه مېترىن پىوهى كۆمەلە، هس چىنده ئىگېر ناستىهنگىش هلمىت له گېمېنډن.
	بهرپوهېردنى خزمېتگوزارى رىك و پىك بهر دوام دهپىت بۇ نمونه: لاپىردن و كۆكرىنهوى خاشاك
	هاندىرى پاك و خاوينى له كه مېپ دهسنتپشانكراوه وه مېشقىان پىكرا له بارهى نامه ناردن به شپوهى مېك كه بگونجى لهگهل رىنمايىهكانى هاوېشهكانى تهنډروستى و همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ
	هاندىرى پاك و خاوينى دهبارهى كۆفېد-۱۹ له لىوارى جىپهچى كىردن (به همماهنگى لهگهل هاوېشكانى تهنډروستى وه همماهنگى و بهرپوهېردنى كامپ)
	دابىش كىردنى تاخمى پاك و خاوينى كه گونجاوه لهگهل رىنمايىهكانى كۆمەل
	تاخمى پاك و خاوينى جىگېركرا بۇ بېدواداچوونى دابىش كىردن پان وه لام دانوه بۇ بلاوبوونوهى نهخوشپهكه
	بۇ دست شورى ناوونوهرؤى گىشتى: تاخمى پاك كىردنوه دابىش كراوه
	بۇ دست شورى ناوونوهرؤى وه دروستى و خاوينى ناو مال: تاخمى پاك كىردنوه پىشتىر دادىرتىت

تەندروستی

بارەکان / تییینی	ووردهکاری	چالاکى
	دابین کردنی ژمارەى هێلى گەرمى كۆفید-۱۹ بۆ بەرئۆبەرى كەمپەكە و ھاوبەشانی تەندروستی كە خزمەتگوزاریەكان پێشكەش دەكەن لە كەمپەكان	ئاگاداری ھەموو ھاوبەشەكان بکریت كە دەبیت چی بكەن ئەگەر ھالەتی گومان لێ كراو ھەبوو
	ئەنجام دانی كۆری ووشیار كۆرئەوی دەوری كە بەئامانج كۆردنی كارمەندەكانە لەسەر ئاستی مەیدانی (ھەماھەنگی و بەرئۆبەردنی كامپ / تەندروستی/ئاوئاومرۆ) دابەش كۆردنی كەل و پەلی تاییەت بە زانیاری، فێر كۆردن و ھەروەھا گەیاندن (كە تەرخان كراو لە لایەن رێكخراوی تەندروستی جیھانی/ وەزارەتی تەندروستی سەر بە حكومەتی عێراقی) دەربارەى كۆفید-۱۹ كە رێنمایی بەرئۆبەردنی ھالەتەكانی كۆمەلگا دەگریتەو	بەرھەمھێنانی ووشیاری، و دابەشكۆردنی ھۆبەكانی ووشیاری
	ھێشتەوھى میكانیزمی كۆنترۆل كۆردنی قەلەبەلغی كە مۆلەت دەدات بە ژمارەى دیاری كراو لە ھالەتە دیاریكراو ھەمان بۆ ھەر جۆریكى نەخۆشی، (نەبوونی شوینی چاوەرێی كۆردنی ھاوبەش، بەتاییەتی بەشێكى جیاكراو بۆ نەخۆشیەكانی درمی كۆئەندامی ھەناسەدان	ریگری بکریت لە قەلەبەلغی زۆر لە سەنتەری چاودیری تەندروستی سەرەتایی لە كەمپەكە
	رێكاری توندی پاراستنی پەتایەكە و باشتەر كۆردنی ھەواگۆرکیی سروسشی بۆ ھەموو ژوورەكان	پاراستن لە پەتایەكە و كۆنترۆل كۆردن بەپێی رێنماییەكان رێكخراوی تەندروستی جیھانی: https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-(ncov)infection-is-suspected-20200125
	مەشق پێكۆردنی كارمەندانی تەندروستی كە خزمەتگوزاریەكان پێشكەش دەكەن لە سەنتەری تەندروستی سەرەتایی لە كەمپە ئاوارەكان كە پشنگیری لێدەكریت لە لایەن ئازانسەكانی نەتەرە یەكگرتوو ھەمان و/ رێكخراوەكانی ناھكومی دەربارەى پاراستن لە پەتایەكە، زۆر بەی شێوازە نوێیەكانی بەرئۆبەردنی ھالەتی سووك /مەم ناوھند لە شوینی دابەرائی تاییەتمەندن و ھالەتی توندی سەلمێنێدرای كۆفید-۱۹ بۆ نەخۆشخانە دەنێریت	مەشق پێكۆردنی رەھینەر ھەمان لە كارمەندانی تەندروستی لەسەر ئاستی چاودیری تەندروستی سەرەتایی
	راگەیانندی رێك و پێك دەكریت بۆ ھەر نەخۆشیەكى پەتای ناھاسایی بۆ سیستەمی ئاگادار كۆردنەوھى زوو، ئاگادار كۆردنەوھى و ھەلامدانەوھى (EWARN) بۆ دەستئێشان كۆردنی ھالەتەكان و ھەلامدانەوھیان لەكاتی گونجاو	ئامادەكۆردنی راپۆرتەكانی EWARN لەكاتی گونجاو
	دەنیاكۆردنەوھى پاراستنی تۆماری پزیشكى تەواو بۆ ھەموو ھالەتە گومان لێكراو ھەمان/ دووپاتكراو ھەمان بەپێی نمونەى تۆمار كۆردنی ھالەتەكان كە لە لایەن رێكخراوی تەندروستی جیھانی راسپێرراوھ لە سەنتەرەكانی چاودیری تەندروستی سەرەتایی لە ھەر كەمپانەى كە لەگەڵ ھاوبەشەكان پشنگیئێشان لێدەكریت	تۆمار كۆردنی ھالەتەكان بە تەواو
	پشنگیری كۆردنی یەكەكانی دابرائدن (بەھماھەنگی لەگەڵ تیمی ھەماھەنگی و بەرئۆبەردنی كامپ، كەل و پەلی ناخۆراكى، ھێزەكانی ئەمەنى و حكومەت) لە كەمپە بچوكتر كە رووبەر و ھەروەھا دەست شۆرى تەواو ھەبە (بەشداری سەرچاوەكان بێكە لە ھەریەك لە كەمپەكان/ سەنتەرەى چاودیری تەندروستی سەرەتایی) بۆ كۆمەلەى كەمپەكان بۆ بەرئۆبەردنی نەخۆشەكان تاكو دەنێردرێن بۆ دەروھى كەمپەكان	پشنگیری كۆردنی میكانیزمەكانی دابرائدن بە شێوھەكى تەكنیکی لە كەمپەكان و شوینی كەمپەكان بۆ بەرئۆبەردنی ھالەتە گومان لێكراو ھەمانی كۆفید-۱۹

پاراستن

بارەکان / تېيىنپهکان	چالاکى
	رېزوموکانى ناردنى خزمەتگوزار يەکان زانىيارى دەخريته سەر لەگەڵ رېزوموکانى ناردنى فریاکوتمن بۇ قۇناغەکانى دووم و سينيەم و چوارەم کەوا کار دەکاتە سەر گەيشتنى سنووردار وە ھەر وەھا رېکارى جىگر موە دەگر یتەو بۇ پيشکەش کردنى خزمەتگوزار يەکان
	کارمەندانى مەيدانى و خۆبەخشەکانى کۆمەلگا مەشقيان پى دەکریت لەسەر فریاگوزارى سەرەتايى تايبەت بە پشتيوانى کۆمەلايەتى دەروونى بۇ دۇنياکردنەوى کەمترین تواناي پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى لەنيو کەمپەکە لە حالەتى گەيشتنى سنووردار
	کارمەندانى پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى نامادە دەکرین بۇ رېکارى دابىنکردنى راويزکارى لە دوور موە، وە ھەر وەھا پالېستى کردنى پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى کە تايبەتمەندە بە کۆفید-۱۹ لە رېگەى بەکار ھينانى رېنمايپهکانى ليزنەى جىگيرى نيوان نازانسەکان
	خالەکانى پەيوەندى پيوەکردن يان گروپەکانى کۆمەلگا و (تيمي ھەماھەنگى و بەرپوھەردنى کامپ ئەگەر پەيوەنديدار بوو) مەشقيان پندەکریت يان رادەگەيمەزین لەسەر بنچينەکانى چاوديزى/ ھەلسانگەندى پاراستن، پلانەکانى فریاکوتمن لە نارادايە کە پەيوەندى پيوەکردن وە چاوديزى کردن لەدوور موە دەگر یتەو بۇ دۇنياکردنەوى راگەيمەندى کار يگەر بۇ نيگەر انيەکانى پاراستن
	پیداچوونەو دەکریت بۇ ژمارەى حالەتەکانى ئېستا و حالەتى ھەستيار مافى پيشخستى پیدەدریت بۇ بەدواداچوونى بەرپوھەردنى حالەتەکان. رېکارى جىگر موە لە نارادايە بۇ پشتگيرىکردنى بەرپوھەردنى حالەتەکان لەدوور موە وە تاکە پەيوەنديدار مەکانى لى ناگادار دەکرینەو
	کار مەندان دەزانن چۆن رووداوەکان را بگەيمەن بە بەکار ھينانى تومارى کەمپ کە ناكارىكى مەدەنى ھەيە، وە ھەر وەھا تومارى پيشيل کردنى ماف بۇ ئەوکەسانەى کە ھەست بە ھاوسۆز يان دەکریت
	بەشدار بوون لەگەڵ لايەنە کاراکانى ناوئاوەرۆ، تەندروستى، ھەماھەنگى و بەرپوھەردنى کامپ و خوراک بۇ دۇنياکردنەوى خۆراھينانى رېکار مەکانى رادەست کردنى نوئ بۇ ئەوکەسانەى کەخاوەن پيداويستى تايبەتن، وە کەسى پەککەتەش دەگر یتەو.
	پلانەکانى فریاکوتمن لە نارادايە بۇ پارەى نەختى بۇ وەلامدانەوى حالەتەکانى پاراستن و ناردنى لەناکاو

پاراستنى مندالان

سەيرى رېنمايپهکانى چاوديزى جىگر موە بۇ مندالانى بى ھاوئل دەبارەى رەوشى کۆفید-۱۹ بکە، بەرزکردنەوى ناستى ھوشيارى بۇ منالان، دايک و باوکان وە ھەر وەھا ئەندامانى کۆمەلگا لە کاتى بلابوونەوى پەتاکە/ رېنمايى بەرپوھەردنى حالەت بۇ بلابوونەوى پەتاکە/ پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى و کۆمەلەکانى فير بوون بۇ بلابوونەوى پەتاکە.

بارەکان / تېيىنپهکان	چالاکيەکان
	ھەموو کارمەندانى تيمي پاراستنى مندالان مەشقيان پیکراوہ لەسەر خۆپاراستن دەربارەى کۆفید-۱۹
	ھەموو کارمەندانى تيمي پاراستنى مندالان مەشقيان پیکراوہ لەسەر نامە سەرکەپەکان کە پەيوەنديان ھەيە بە پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى وە پاراستنى منالان (نامەکان و رېگەى راسپردنيان لە رېنمايپهکەى سەر موھيە)
	رېککەوتن کراوہ لەسەر نامە گرنگەکان بۇ نەمايش کردن/ بلابوونەوى لەگەڵ لايەنە کاراکانى ھەماھەنگى و بەرپوھەردنى کامپ، تەندروستى، ناوئاوەرۆ، پاراستن وە ھەر وەھا لايەنە کاراکانى توندوتيزى لەسەر بنچينەى رەگەز
	لايەنە کاراکانى بەرپوھەردنى حالەت ھەلدەستتیت بە پياچوونەوى رېزومى ناردن وە ھەر وەھا پشکين بۇ ناسان گەيشتنى خزمەتگوزار يەکان
	لايەنە کاراکانى بەرپوھەردنى حالەت ھەلدەستتیت بە دەستنيشان کردن/ دووپاتکردنەوى خالى پەيوەندى پيوەکردنى کۆمەلگا
	لايەنە کاراکانى بەرپوھەردن ھەلدەستتیت بە پياچوونەوى ئەو حالەتانەى کە لە بەرزترین (ناستى ۱) مەترسيى دايە وە دۇنياکردنەوى پەيوەندى پيوەکردن لەدوور موە (بۇ نمونە نالو گۆر کردنى ژمارەى تەلەفون)
	لەحالەتى دابراندن/ کەرەنتينەکردن، پرتوتکۆل دادەنریت بۇ ئەو مندالانەى کە بى ھاوئل و کە رېزومى رەوانەکردن (حەوالەکردن) دەگر یتەو
	لايەنە کاراکانى پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى مەشقيان لەسەر پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى بەتايبەتى و کۆمەلەى فير بوون بۇ بلابوونەوى پەتاکە پیکراوہ
	مندالان و ئەندامانى خيزان دەتوانن بگەن بەدەستەى پشتگيرى کۆمەلايەتى دەروونى بە زمانى عەرەبى/ کوردى

توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز

تیبینی ئهوه بکه که مهترسی توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز لهوانهیه بهرزبیتهوه، که ئهه له ئهجامی بهند بوون له نیو خیزان (توندوتیزی خیزان) دهگریتهوه، لهدهست دانی پهیداکردنی بزوی ژیان (گورینی رهگهز)، زیادکردنی فشار وه دلهره اوکی، کمه وکوری گهیشتن به پهناگهیی سهلامهت بو رزگار بووان...هند.

بارهکان / تیپینهکان	چالاکیهکان
	دلنیاکردنهوی زانیاری خستهسهه ریزهوی ناردن وه دابینهکهه خزمهتگوزاریهکان له وشیاریکردنهوی میکانیزمییهکانی رهوانهکردنی پاریزراو
	بلاوبوونهوی زانیاری دهریارهیی هیللی گهرمی توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز بو راگهیانندی رووداوهکان ههماهنگی کردن لهگهل لایهنهکانی تری کهمپ بو ناستهکردنی پیداو یستیهکانی کهرتی-فرهیی رزگار بووانی توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز به دریزایی له نهگههیی کهم بوونهوی نامادهبوون (بو نمونه تهندروستی، سهپاندنی یاسا، ریکراوهکانی نافرمتان، نهخت)
	بهواداچوون له نارادایه بو حالتهکانی ئیستای فریاگوزاری توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز بهریوبردنی حالتهکان له دوروهوه خزمهتگوزاریهکانی پشتگیری کومه لایهتی دهررونی به ههند وه بگره لهگهل خزمهتگوزاری بهریوبردنی حالته دیاریکراوهکانیان یان که بواری رووبهروو نهبیت
	پیاچوونهوی رینگ وپینگ بو پلانی سهلامهتی رزگار بووان
	تومارکردنی تهندروستی بو ههموو کارمهندهکان
	پشتگیری کردن له لایهن هاوبهشی توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز، بو دلنیاکردنهوی ههر ئاسانکاریهکی کهم هنتیهکردنیک یان دابراوندنیک پابهند دهبیت به رینمایهکانی لیزنهیی جیگیری نیوان ئازانسهکان وه توندوتیزی لهسهه بنچینهی رهگهز وه ریکارهکانی نههیشتنی/کهم کردنهوی مهترسی

خوراک

بارهکان / تیپینهکان	چالاکیی
	چاودیزی کردنی نرخهکانی بازار وه دهست کهوتتی کهل وپهل

پهناگه/کهل و پهلی ناخووراک

تیپینهکان/بارهکان	ووردهکاری	چالاکیی
	لهحالهتی زیانلنیکهوتتی خیهوتهکان/کهل و پهلی ناخووراک که پنیوستیان به گورینه، دهبی دورکهوتنهوه له نیشتهجیبوونی هاوبهشی کاتیی بکریت به ههموو شیومیهک	خیهوتهکان و کهل و پهلی ناخووراک، ناماده دهکریت له کوگای ههر کهمپیکدا
	لهو کاتهی که وهرزی بارانبارین بهردهوامه وه پهلی گهرماکان نزم، داکوکی بکریت بو دابهشکردنی سووتهممنی، له لایهن و مزارهتی تهندروستی/ و مزارهتی کوچ و کوچهران. راگهیانندی رینگ وپینگ دهربارهیی بهرواری دابهشکردن وه برهکهی، رانگایهندریت لهگهل کومهلهی پهناگه ³ .	بلاوبوونهوی کیروسین

³ نامراز ی کومهلهی پهناگه ی ناسایی بهکاربهینه بو راگهیانندی دابهش کردنی کیروسین لهکههیی ناوارهکان: <https://enketo.unhcr.org/x/#uBtpQ>
⁽⁴⁾ چارمهههکانی Ground Truth له کانونی پهکمی ۲۰۱۹ "عیراق پتهکردنی بهرپرستی دانشتوانه زیان لیکهوتمهکان"

٣. نامەناردنی بە کۆمەڵ وە پەيوەندی کردن لەگەڵ کۆمەڵگا

کەمپى پەيوەندی پیکردن لەگەڵ کۆمەڵگا

- تەنها ئەو نامانەى کە پەسەند کراوە لە لایەن ریکخراوى تەندروستى جیهانى/ وەزارەتى تەندروستى دەبێ بەکار بهێنریت.
- تیمى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کەمپ دەبێ هەماهەنگى بکات لە هەلمەتى نامەناردن/ پەيوەند کردن لەگەڵ کۆمەڵگا لەسەر ئاستى کەمپ لەگەڵ هاوێشانى تەندروستى، ئاووئاوەرۆ و وە پاراستن بۆ دۇنياکردنەوى يەك هەول و تەقەلای. کە ئەمەش لەوانەى تێمەکانى هاوێش بگریتەوه، بۆ نمونە ریکخەرمەکانى کۆمەڵگەى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کامپ پشتگیری تیمەکانى تەندروستى دەکەن.
- ریکگەى فرەبى بۆ پەيوەندیکردن دەبێت بەکار بهێنریت، وە هەولەکان دەبێ دۇنياکردنەوى کە دەگاتە هەموو ئەندامانى کۆمەڵگا ئەوانەى کە نەخویندەوارن، بەسالاچوون، ئەوکەسانەى کە پەكکەوتەن وە هەروەها مندالەکان.
- هەموو کارمەندانى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کامپ دەبێ مەشقیان پێ بکەن لەسەر پەيامە سەرکێهەکان، وە بتوانن پرسیارمەکانى کۆمەڵگا وە لأم بدەنەوه وە هەروەها پرسیارمەکان/پروپاگەندەکان راپۆرت بکەن بۆ بەشى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کامپ.
- هەموو نوێنەرمەکانى کۆمەڵگا دەبێ مەشقیان پێ بکەن لەسەر پەيامە سەرکێهەکان.
- دۇنياى لە هەبوونى پەيوەندیکردنى ناراستەى دوولایەنە. تیمى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کامپ دەبێ توانای هەبێت تا نیکسەرانیەکانى کۆمەڵگا وەر بگرێ و وە لأمیان بداتەوه. ئەمەش لەوانەى ریکخەرمەکانى کۆمەڵگا بگریتەوه کە دەتوانن وە لأمى پرسیارمەکان بدەنەوه، بەکار هێنانى هێلەکانى گەرم، چاودیری کردنى سۆشیل میدیای کەمپ بۆ گونجاندنى پەيامە سەرکێهەکان.
- دۇنياکردنەوى بلأوبوونەوى زانیاریەکانى پەيوەندى پێوەکردن بە سەنتەرى زانیاریى عێراقى، بۆ دۇنياکردنەوى گەيشتنى میکانیزمیەکانى رەخنە پێشنيار لە حالەتى هاوچۆى ریکخراوى سنوردار، و هەروەها میکانیزمی راکەیاندى نەهیشتنى چەوساندنەوه دەستدریزی سیکسى.
- گۆئ بگرە لە پروپاگەندەکانى کۆمەڵگا. گونجاندنى ریکارمەکانى هەلمەتەکانى نامەناردن بۆ چارەسەرکردنى پروپاگەندەکان یان هەوالى نادرۆست.

دۆکیومێنتەکانى رێنمایى لەسەر راکەیاندى مەترسى کۆفید-١٩ وە بەشداری کردنى کۆمەڵگا لێرەیه:

<https://tinyurl.com/CCCMIraqCOVID-19>

ماددەکانى ریکخراوى تەندروستى جیهانى لەسەر کۆفید-١٩ تابیەت بەعێراق بە زمانى عەرەبى و کوردی لێرە چاپى بکە:

<https://drive.google.com/drive/folders/1PB90ELMHOaQmDYRY8rcUvtNIOOeA78sU>

شێوازیه کاریگەرەکان بۆ بلأوکردنەوى زانیاری بە کۆمەڵ:

- هەلمەتەکانى زانیاری دەبێ بەردوام بێت و هەروەها ریکگەى فرەبى بەکار بهێنریت بۆ بلأوبوونەوى زانیاری بۆ پتەو کردنى پەيامەکان.
- لە بیرت بێت کە کۆمەڵگاى لەعێراق وایان راکەیاندوووە کە پێیان باشترە زانیاریەکان رووبەرۆ وەر بگرن، وە سەرەرای هەندى کەس پێیان باشترە زانیاریەکان وەر بگرن بە نامیلکە پۆستەرەکان. لەکاتیئێکدا شێواز مەکانى رووبەرۆ وەر بگرن، بلأوبوونەوى زانیاری بە کۆمەڵ لەوانەى پێویستى بە شێواز مەکانى پەيوەندى پێوەکردنى فرەبى هەبێت.
- شێوازەکانى بلأوبوونەوى زانیاری بە کۆمەڵ لەوانەى نەمانە بگریتەوه:
 - خێوەت بە خێوەت لە لایەن تیمەکانى فریاگوزارى مرۆبى، ئەگەر بە سەلامەت دابنریت.
 - نامەناردن لە ریکگەى موختارەکان، سەرۆکەکانى کەرت وە لێژنەکانى کەمپ.
 - پۆستەرەکان، نامیلکەکان وە بۆردەکانى زانیاری.
 - بلند گۆکان/ دەنگ گەورەمەکان کە لە لایەن تیمەکانى هاریکاری مرۆبى بەکار دەهێنریت بەپێى بنەمای خشته دەبێت.
 - بلند گۆکانى مزگەوت بە هەماهەنگى لەگەڵ بەریوەبردنى کۆمەڵگا.
 - پەيامەکانى سۆشیل میدیا (وێکۆ فەیسبۆک یان گروپەکانى واتسەپ کە بلأوه لە کەمپەکە).
- سەنتەرى زانیاری عێراقى نامەى قەوارە گەورەى و شیارکردنەوى کورتەنامە دەنیریت بۆ ژمار مەکانى تەلەفون کە هاوێشە لەگەڵ تیمى هەماهەنگى و بەریوەبردنى کامپ.
- دۇنياکردنەوى گەيشتنى ئەو شێوازە بە کەسانى نەخویندەوار، مندالان و بەسالاچوومەکان لە ئەندامانى کۆمەڵگا.
- لەبیری بێت کە زۆربەى زانیاریەکان کە بلأودەبێتەوه لە نێو کۆمەڵگاى کەمپ بە زارەکی و بەریگەى سۆشیل میدیایە. ئەمە لەوانەى بێتەوه بۆ بلأوبوونەوى زانیاری نا درۆست.

- زيادکردنی ئەمە پەری گەيشتنی پەيامەكە (ژمارەى ئەمە كەسانەى كە گۆييان لە پەيامەك دەبیت) وە دووبارە مەكردنەمەى (ژمارەى ئەمە جارائەى كە گۆييان لى دەبیت).

رینمایى لەسەر شوین كەوتنى پروپاگەندە وە چاودیری كردنى سۆشیل میدیا لەسەر ناستى كەمپ

گۆئ گرتن لە توانای نارسەمەكردنى پرسیارەكان و پروپاگەندەكان/ زانیاری هەلە دەبیتە هۆى سەرکەوتنى هەلمەتى زانیاری. میكانیزمىهكانى رەخنەى پێشنیارەكان لە كەمپ (نوسینگەكانى زانیاری) كەمتر گونجاو لەبەر دورویى كۆمەلایەتى وەهەر وەهە گەيشتنى مرقایەتى سنوردار. شتیوازی جیگرەمەى راستەوخۆ بۆ كۆكردنەمە و نارسەمە كردنى پرسیارەكان و پروپاگەندەكان بە هۆى كارمەندە دەسپێشخەمەكان/ریكخەمەكانى كۆمەلگا وەهەر وەهە سەرۆكەكانى كۆمەلگا دەبیت.

دەتوانریت داوا لە كارمەندانى كەمپ و خۆبەخشەكان بكریت :

- پرسیارەكان و پروپاگەندەكان بنوسە كە گۆييان لى دەبیت یان رۆژانە دەبیستن.
- چاودیری كردنى گروپى واتسەپ و فەیسبوكى كەمپ بۆ پرسیارەكان، پروپاگەندەكان وەهەر وەهە زانیاریە هەلەكان.

بەشداری دەكریت لەگەل كارمەندە بالاکان، هەر پرسیارێك هەیه دەتوانریت روون بكریتەمە لەگەل هاوبەشانى/ كۆمەلەى تەندروستى یان كۆمەلەى گونجاوى تر. لەدوایى گەياندى پەيامە سەرەكیەكان بۆ رۆژى دواتر زانیاری دەخریتە سەر، لەگەل پەيامە تازەكان و دووبارە دووپات كردنەمەى پەيامە هەنووكەییەكان ئەگەر پتویست بوو. لە دوایى نامە ناردى بە كۆمەل دەتوانریت بكریت لە رێگەى شتیوازەكانى نارووبەر و بۆ نمونە، بە خستە كردنى بۆلەبۆنەمەى زانیاری بەكۆمەل بۆك بە بۆك بەهۆى بۆلەبۆك/ دەنگ گەورەكان.

بنەما سەرەكیەكان بۆ پەيوەندى پتووەكردنى مەترسیەكان:4

- پوخت و جەخت كراو: كاتێك كە خەلك دەترسن یان نىگەران دەبن، زور بەزەمەت زانیاریەكان وەرەگرن و بەزەمەت بیریان دیتەمە.
- هەنگاوى كردارى بى بۆ خالە نەرتیپیهكان: بلى" لە كاتى ناگرەوتنەمە، پەیزە بەكار بەننه" لەجیاتى ئەمەى " بەرزكەرەمە بەكار مەهینه". بۆ نمونە ئەگەر بەشپووەیهكى دووبارە بلى، "نامۆكسیسلىن مەخۆ، نامۆكسیسلىن مەخۆ"، خەلكەكە لە كۆتایى تەنها نامۆكسیسلىن بەییردیتەمە.
- پەيامەكە دووبارە بكەمە: گەياندى و دووبارە كردنەمە. لىكۆلینەمەكان واپشێنار دەكەن كەوا زور بەى پەيام وەرگرتن و بەكار هینانى لەسەر بنچینەى ئەمە دەبیت كاتێك ژمارەى خەلكان (گەيشتن) وە چەندین ژمارەى بیستن بۆ هەر كەسێك (دووبارەكردنەمە) بەرز دەبیتەمە.
- راناوەكانى كەسى: راناوەكان تاییتمەندى بە نامەكان دەدات وەهەر وەهە یارمەتى پەسەند كردن و دیاری كردنى ناسنامە دەدات. "كە ئیمە پایەندى بە...." یان "ئیمە تیدەگەین لە پتووەیستیهكانى..."
- بەكار هینانى زمانىكى سادە: زاراوەكان بەر بەستەكان دروست دەكەن. لە جیاتى ئەمەى "خەلك دووچارى كوشندەى و مەرگ دەبن" بلى "خەلك توشى نەخۆشى یان مردن دەبن". لە جیاتى درم یان پەتا، بلى بۆلەبۆنەمە یان پەرش بوونەمەى نەخۆشیهكە. لە جیاتى بۆلەبۆكریت، بلى دايندى یان بىزدریت.
- دووربكەمە لە پروپاگەندە و خەمەلاندن: دووركەمە لە حالەتى خراپترین سیناریۆ، تیشك بخە سەر راستیه زاراوەكان، مەچووە ناو "ئەگەر هاتوو".
- دووربكەمە لە گالتهجاری: خەلك زور بە دەگمەن نوكتە وەرەگرن كاتێك هەست بە بى ئومیدی و لاوازی دەكەن. بە هەستیارى دەمیتنەمە.

دەزگاكانى راگەياندى

بۆ ئەم هاوبەشانەى كە نارەزوى بەكار هینانى هەلمەتەكانى دەزگاكانى راگەياندىان هەیه وەكو رادیۆ، سۆشیل میدیا، تەلفزۆن، یان كورتە نامە، دەبى هەموو هەلمەتەكان هەماهەنگى بكەن لەرێگەى كۆمەلەكانى تەندروستى وەهەر وەهە ئاواناوەرۆ بۆ رێگە گرتن لە بازدان یان دووبارەبوونەمە، وەدلتیابوون لە هاوتەربوونى پەيامەكان و هەر وەهە ناسان كردنى هەماهەنگى كردن لەگەل بۆلەبۆنەمەى پەيامەكانى حكومەت.